

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Gymnázium, Nový Bydžov, Komenského 77

Komenského 77, 504 01 Nový Bydžov

Identifikátor školy: 600 011 682

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Hradec Králové, Milady Horákové 504, 500 06 Hradec Králové

Termín konání orientační inspekce: 18. - 21. září 2000

Čj.	093 347/00 - 3018
Signatura	oi1zu201

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium v Novém Bydžově je střední školou s dlouholetou tradicí. Bylo založeno v roce 1873 jako první střední škola ve městě. V současné době hlavní spádovou oblast školy tvoří města Nový Bydžov, Chlumeck nad Cidlinou, Městec Králové, Nechanice a jejich okolí. Škola organizuje denní studium ve čtyřletém a šestiletém studijním cyklu. Studijní zaměření všech tříd je všeobecné - studijní obor 79-41K/001 Gymnázium.

Ve školním roce 2000/2001 má škola celkem 10 tříd, z toho 4 třídy čtyřletého a 6 tříd šestiletého gymnázia. Ve škole studuje 276 žáků. K výuce jsou kromě klasických učeben k dispozici kvalitně vybavené odborné učebny a laboratoře, velká tělocvična a sportovní hřiště. Výchovně vzdělávací proces zajišťuje 22-členný pedagogický sbor, tvořený 19 interními a 3 externími učiteli.

Škola udržuje přátelské styky se zahraničními školami stejného nebo podobného zaměření v Německu (Hofheim) a na Slovensku (Tvrdošín).

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu inspekce byly provedeny hospitace ve vyučovacích hodinách vybraných povinných humanitních i přírodovědných předmětů a některých volitelných předmětů. Byla sledována výuka v 10 předmětech u 15 pedagogů ve 47 vyučovacích hodinách.

Český jazyk a literatura

Výuka předmětu zahrnovala jak hodiny věnované literatuře, tak hodiny věnované stylistice. Hodiny byly vybrány tak, aby reprezentovaly jednak výuku ve víceletém gymnáziu, jednak i výuku ve čtyřletém gymnáziu. Výuka se řídí podle platného učebního plánu. Učební osnovy předmětu jsou vyučujícími převáděny do tematických plánů v závislosti na časovém harmonogramu probíraného učiva. Kontrolou zápisů v třídních knihách, poznámek žáků v sešitech i v hodinách samotných bylo zjištěno důsledné plnění těchto tematických plánů.

Výuka českého jazyka a literatury je zajištěna kvalifikovanými vyučujícími, tato skutečnost má pozitivní vliv na kvalitu zhlédnutých hodin. Veškerá výuka českého jazyka a literatury probíhá v kmenových učebnách. Žáci mají dostatek pracovního místa. Větší prostory kmenových učeben kladou zvýšené nároky na hlasový fond vyučujících. Subjektivně zjištěné průměrné světelné podmínky jsou kompenzovány celodenním umělým osvětlením ve všech učebnách. Vyučující mají pro výuku českého jazyka a literatury nadstandardní vybavení, používají při výuce soubory dokumentárních fotografií, radiomagnetofon, hudební, zvukové nahrávky, originální videoprogramy, vhodnou doplňkovou literaturu, nakopírovaný materiál. Žáci mají k dispozici doporučené učebnice.

Vyučovací hodiny byly promyšlené, velmi kvalitně připravené. Výběr látky s množstvím informací byl přiměřeně náročný a byl volen tak, aby odpovídal věkovým zvláštnostem a podmínkám jednotlivých tříd. Vyučující sledovaly, pro jaké komplexnější vědomosti a dovednosti si jednotliví žáci vytvářejí předpoklady. Účelně byly využívány další zdroje informací. Kladným rysem výuky byla interakce učitel - žák při obsahovém a formálním rozboru náročných básní. Pozitivně lze hodnotit i pravidelné zkoušení, hodnocení vědomostí žáků ústním zkoušením, demokratickou toleranci vůči diverzifikačním názorům žáků na umělecké dílo. Otázky pedagogů při opakování byly voleny tak, aby učivo bylo zvládnuto nejen pamětně, ale i s pochopením souvislostí, a to zejména v literárních hodinách. Zadávané úkoly prohlubovaly logické myšlení, procvičovaly paměť, rozšiřovaly slovní zásobu, tyto

činnosti se podařilo rozvíjet zejména při výuce stylistiky. Ne ve všech ročnících byli žáci vedeni k samostatné práci a ke schopnosti aplikovat probírané učivo. Chybějící vstupní a průběžná motivace měla za následek průměrnou aktivizaci žáků, což se zpětně odráželo v jejich komunikačních schopnostech a v průměrné efektivitě některých hodin. Výuka se řídila dohodnutými pravidly jednání, které byly žáky respektovány. Namátkově kontrolované písemné slohové práce jsou zadávány v souladu s učebními osnovami a jsou velmi pečlivě opravovány a adekvátně hodnoceny.

Celkově je výuka českého jazyka a literatury hodnocena jako velmi dobrá.

Cizí jazyky

Hodnocení kvality výuky cizích jazyků vychází z inspekční činnosti na hodinách anglického, německého a ruského jazyka. Vyučovací jednotky byly vybrány tak, aby reprezentovaly co nejširší spektrum učitelů i tříd a aby byl podán co neobjektivnější pohled na výuku cizích jazyků od počátečního nácviu jazykových struktur až po prezentaci řečových dovedností žáků.

Výuka jazyků respektuje učební plán šestiletého studijního cyklu a čtyřletého studijního cyklu (denní studium, studium při zaměstnání schválené MŠMT ČR s platností od 1. 9. 1999). Jsou dodržovány učební osnovy gymnázia s návazností na základní školu a nižší ročníky šestiletých, sedmiletých a osmiletých gymnázií (první cizí jazyk - anglický, francouzský, německý, ruský, španělský jazyk). Pro třídy označené písmenem A jsou v platnosti osnovy čtyřletého gymnázia. Žáci vyšších ročníků mají možnost v rámci volitelných předmětů navštěvovat dvě hodiny týdně konverzaci v cizím jazyce. Vyučující respektují učební osnovy s přihlédnutím k učebnicím. Připravují si tematické plány, které napomáhají v časové orientaci při výuce jednotlivých témat. Časový posun při probírání jazykového učiva nebyl zjištěn vyjma třídy 4. A. V této třídě se pracovalo ještě podle učebnice určené pro minulý školní rok. Výukové cíle byly respektovány. Vyučující byli důsledně připraveni na výuku.

Výuka anglického a ruského jazyka je zajištěna kvalifikovanými vyučujícími. Výuka jazyka německého je zajištěna celkem pěti učiteli, z nichž dva mají plnou kvalifikaci. Tři učitele, z nichž jeden je bez odborné a pedagogické způsobilosti (v současné době studuje vysokou školu) a dva bez odborné způsobilosti, nespĺňují požadavky pro výuku cizího jazyka dle vyhlášky MŠMT ČR č.139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Tato skutečnost však neovlivňovala výrazně negativně výuku, týkala se spíše aplikace forem a metod práce vyučujících.

Výuka cizích jazyků probíhá v kmenových učebnách a ve dvou menších učebnách, které jsou zařízeny pro výuku cizích jazyků. Žáci mají dostatek pracovního místa. Subjektivně zjištěné světelné i tepelné podmínky byly vyhovující. Budova školy se nachází ve starší zástavbě města, v průběhu dne se musí svítit. V učebnách visí mapy příslušných jazykových oblastí, na nástěnkách školy je instalován dokumentární materiál z recipročních družebních pobytů žáků v zahraničí. K materiálně technické základně výuky cizích jazyků patří radiomagnetofony, které mají k dispozici všichni vyučující. Pro výuku mají žáci učebnice, které jsou jednotlivých řad. Nedochází tak k obsahové duplicitě při výuce předmětů a je i zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Učebnice anglického jazyka je rozšířena o videoprogram. Škola má k dispozici pro výuku několik videorekordérů a televizí, které nebyly během výuky využívány podobně jako výpočetní technika. Žáci používali při výuce slovníky, vyučující rozšiřují výuku o nakopírovaný materiál, vhodné obrázky, materiál z časopisů.

Výuka cizích jazyků byla organizovaná v příslušném jazyce i při počátečním nácviu ruského

jazyka. V hodinách orientovaných na gramaticko-překladovou metodu se nacvičovaly základní gramatické struktury často se zpětnovazebním procvičením a samostatnou prací žáků, převládaly receptivní složky jazyka. Všeobecně byla výuka členěna na část věnovanou opakování nebo opravám krátkých písemných prověrek, objasňování nového učiva, procvičování nových poznatků v přiměřeném tempu. V některých třídách byly aplikovány formy práce s relaxačními prvky. Vyučující využívali tabule pro objasňování slovní zásoby, důsledně dbali na správnou výslovnost na úrovni slov i suprasegmentálních jevů. Pozitivním rysem výuky byla přípravná práce k nové lekci při výuce anglického jazyka, poslech rodilého mluvčího s porozuměním i poslech s reprodukcí správné výslovnosti, stanovení podmínek pro klasifikovaný test, adekvátní hodnocení znalostí žáků i možnost sebeevaluace některých žáků. Mezi klady výuky také patřila odborná a věcná správnost výuky, dobré organizační schopnosti vyučujících, vysoká efektivita většiny jazykových hodin, uvědomělá kázeň žáků. Mezi nedostatky výuky patřilo opomíjení kooperativních technik práce, nedostatečné upevňování frazeologie běžného společenského styku a absence samostatného souvislého projevu žáků. Ojedinele byla zaznamenána vstupní motivace a aktualizace učiva, jako při výuce anglického jazyka při objasňování terminologie výpočetní techniky. Komunikace při výuce cizích jazyků závisela na stupni osvojení cizího jazyka žáky a na požadavcích učitelů. Žáci pracovali v prostředí důvěry a tolerance.

Namátkově kontrolované písemné práce mají charakter esejí. Inspekci nebyl zaznamenán explicitně individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení.

Celkově je výuka cizích jazyků hodnocena velmi dobře.

Matematika

V rámci inspekce byly uskutečněny hospitace ve všech ročnících šestiletého a čtyřletého gymnázia u tří učitelů, kteří výuku zajišťují. Byla sledována i výuka volitelného předmětu seminář a cvičení z matematiky v maturitní třídě šestiletého gymnázia. Učební plán školy posiluje týdenní hodinovou dotaci matematiky o hodinu ve všech ročnících čtyřletého gymnázia a v prvních čtyřech ročnících šestiletého gymnázia oproti stanovené minimální dotaci v obecném učebním plánu. Cvičení z matematiky probíhají v dělených třídách v jedné hodině týdně v šesti z deseti tříd gymnázia, což souvisí s počtem žáků ve třídách. Ve dvou nejvyšších ročnících šestiletého i čtyřletého gymnázia je do nabídky volitelných předmětů zařazován předmět seminář a cvičení z matematiky. Žáci této nabídky pravidelně využívají. Tematické plány jsou přehledně zpracovány pro jednotlivé ročníky. Do učiva povinného předmětu je zařazeno i učivo označené v učebních osnovách jako doporučené rozšiřující či doporučené rozšiřující celky (komplexní čísla, analytická geometrie v prostoru, základy diferenciálního a integrálního počtu). Ve většině případů se vyučující matematiky v konkrétních třídách během studia nemění, čímž je zaručena návaznost učiva v jednotlivých ročnících a vyloučena duplicita. Sledované hodiny byly z hlediska zařazeného učiva, jeho obtížnosti a organizace výuky promyšlené a dobře připravené. Výuka ve volitelném předmětu je zaměřena na prohlubování a upevňování probraného učiva a měla nadstavbový charakter.

Všichni tři vyučující mají pro výuku matematiky ve střední škole odbornou a pedagogickou způsobilost. Tento fakt spojený s jejich dlouholetou praxí má pozitivní vliv na kvalitu výuky. Běžně využívané pomůcky (rýsovací potřeby, modely těles, tematické folie ke zpětnému projektoru ap.) jsou ve škole k dispozici, učebnice a sbírky doplňované často pracovními materiály odpovídají typu školy.

Zařazení matematiky do rozvrhu většinou respektuje náročnost tohoto předmětu z hlediska nutné vyšší koncentrace žáků, pouze ve dvou případech je nevhodně zařazena do pozdních odpoledních vyučovacích hodin.

V úvodní části hodin bylo věnováno dostatek času pro seznámení žáků s cílem vyučovací jednotky. Sledovaná výuka měla frontální charakter. Učitelé se snažili kladením problémových otázek vzbudit aktivitu žáků a zajistit jejich zapojení do všech výukových fází hodiny. Tato snaha byla výrazněji akceptována žáky ve třídách víceletého gymnázia, kde jejich zájem o předmět byl vyšší. Učitelé se v prvních ročnících čtyřletého a víceletého gymnázia snažili v rámci opakování učiva ze základní školy zjistit znalosti žáků přichozích z různých škol a srovnat je na stejnou úroveň. Ve všech hodinách byl vymezen dostatek časového prostoru pro samostatnou práci žáků.

V průběhu vyučování byla procvičována paměť a logické myšlení prostřednictvím induktivních i deduktivních úvah. Důraz byl kladen na přesnost matematického vyjadřování ústní i písemnou formou včetně rýsování. Důsledně byla využívána matematická symbolika, vhodně byly spojovány grafické a numerické metody a zařazovány aplikační příklady. Abstraktní myšlení žáků bylo posilováno zobecňováním matematických vztahů, učitelé zdůrazňovali a podporovali alternativní řešení zadaných matematických úloh a rozebírali je z hlediska obtížnosti. Efektivně byly v hodinách využívány učebnice a další pracovní materiály, vhodný typový výběr příkladů dostatečně pokrýval škálu možných řešení. Účinná zpětná vazba ovlivňovala průběh hodin obzvláště v nižších třídách víceletého gymnázia. Závěrečné shrnutí učiva bylo realizováno často i za spoluúčasti žáků.

Ve většině hodin proběhlo individuální zkoušení, klasifikaci však nepředcházely vždy podrobnější rozbor znalostí žáka ani jeho sebehodnocení. Také závěrečné motivační zhodnocení práce žáků v hodinách chybělo. Minimální počet známek korespondoval s termínem inspekce v prvním měsíci školního roku. Namátkově byly inspekcí kontrolovány čtvrtletní písemné práce za školní rok 1999/2000 z různých tříd, které byly učiteli, následně i žáky, vždy pečlivě opraveny. Důsledný přístup mají všichni učitelé k zadávání, kontrole a opravám domácích úkolů, u nižších ročníků víceletého gymnázia i ke kontrole sešitů. Pozorovanými motivačními prvky v hodinách byly známky za správná řešení, pochvala, zajímavé problémové otázky i ukázky praktického využití teoretických poznatků. Učitelé podporují účast žáků v různých matematických soutěžích (matematická olympiáda, matematický Klokán, korespondenční seminář pro základní školy).

Vzájemná komunikace učitelů se žáky v hodinách měla pracovní charakter. Učiteli byl důsledně vyžadován slovní popis na tabuli prováděných matematických operací a postupů řešení, který deklaroval míru porozumění a obecně přispíval k rozvoji vyjadřovacích schopností žáků. Atmosféra v hodinách byla přátelská a byla umocněna osobnostmi vyučujících s bohatou pedagogickou praxí a vysokou odbornou fundovaností.

Úroveň výuky matematiky je velmi dobrá.

Fyzika a chemie

Průběh vzdělávání ve fyzice a chemii byl sledován v rámci hospitací v hodinách teoretické výuky, laboratorních cvičení a seminářů. Celkem bylo navštíveno 15 vyučovacích hodin, z toho 6 hodin chemie a 9 hodin fyziky.

Výuka obou sledovaných předmětů probíhá podle platných učebních dokumentů. Jak vyplývá z upraveného učebního plánu školy pro školní rok 2000/2001 byly navýšeny hodinové dotace chemie i fyziky ve 2. a 3. ročníku čtyřletého gymnázia a ve 2., 4. a 5. ročníku šestiletého gymnázia o 1 hodinu týdně. Tyto hodiny jsou obsahově zaměřeny na konání laboratorních prací. Vedle toho pro žáky posledních ročníků byl zaveden volitelný předmět s dvouhodinovou dotací seminář z fyziky.

Po personální stránce je výuka fyziky i chemie zajištěna čtyřmi učiteli. Všichni splňují kritéria

pedagogické i odborné způsobilosti.

Škola má vytvořeny materiálně technické předpoklady pro výuku sledovaných přírodovědných předmětů. Prostorné samostatné odborné učebny fyziky a chemie jsou vybaveny didaktickou technikou, odborné laboratoře a kabinety vhodným nábytkem, k dispozici je odborná literatura a širokým sortiment učebních a laboratorních pomůcek. Ve všech místnostech je pro žáky dostatek pracovního místa. Z hlediska psychohygieny lze subjektivně konstatovat dodržování základních požadavků prostorového i pracovního rázu. Žáci mají potřebné učebnice fyziky i chemie. Pro třídy nižšího gymnázia je zajišťuje škola, žáci vyššího gymnázia si na základě doporučení vyučujících kupují učebnice sami.

Vyučující postupují ve výuce podle předem zpracovaných tematických plánů. Obsahově jsou tyto plány v souladu s platnými osnovami. Po formální stránce však mají rozdílnou úroveň. Liší se zpravidla strukturací učiva, rozpracováním základních tematických celků a délkou časových intervalů pro plnění učiva. Některé tematické plány postrádají přehled plánovaných laboratorních prací pro daný školní rok.

Sledované hodiny teoretické výuky měly zpravidla klasickou strukturu. Pozitivně lze hodnotit snahu vyučujících k samostatné práci žáků, cílevědomou aktivizaci žáků v průběhu celé hodiny, vytváření klidné pracovní atmosféry a vlídný přístup učitelů k žákům. Při zkoušení měli žáci dostatečný prostor k samostatnému vyjádření, odpovídali na doplňující otázky. Vyučující posuzovali především věcný charakter odpovědí, celkovou orientaci a pochopení učiva, přihlíželi i ke schopnostem samostatného slovního projevu žáků. Hodnocení mělo vždy přiměřenou náročnost, bylo objektivní a odpovídalo předvedeným výkonům zkoušených žáků. Někdy vyučující uplatňovali způsob rychlého orientačního písemného prověřování vědomostí. Znalosti žáků byly při zkoušení rozdílné, celkově se však dobře orientovali v probírané látce. Slovnímu projevu žáků chyběla často větší samostatnost, byl někdy hlasově slabý a málo výrazný. Při výkladu nové látky bylo voleno vhodné tempo, zápis na tabuli byl přehledný, uspořádaný. Využíváním didaktické techniky, častým používáním učebních pomůcek a experimentů byla výuka názorná a pestrá. Žáci byli náležitě motivováni, projevovali o výuku zájem a vystupovali v průběhu hodiny aktivně. Hodiny měly spád, vyznačovaly se průběžnou komunikací učitel - žák. Dílčím nedostatkem většiny sledovaných hodin byla absence krátkého závěrečného shrnutí a zopakování probraného učiva. Z hlediska obsahové náplně a odborné úrovně výuky nebyly shledány žádné nedostatky.

Průběh laboratorních prací lze charakterizovat promyšlenou přípravou a organizací. Prováděné úlohy jsou přiměřeně náročné, obsahově doplňují a navazují na probírané učivo. Zápisy z laboratorních prací prováděné do samostatných sešitů jsou vedeny přehledně, jsou pravidelně vyučujícími kontrolované a se žáky diskutované.

Seminář z fyziky je zaměřen na opakování a procvičení vybraných tematických celků. Zároveň jsou některá témata obsahově doplňována a rozšiřována z ohledem na zájem žáků a význam pro další studium. Proto je značný důraz ze strany vyučujícího kladen na samostatnou práci a přípravu žáků.

Výuka fyziky je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Výuka chemie je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Informatika a výpočetní technika

Výuka předmětu probíhá podle platných osnov pro gymnázia s hodinovou dotací, která odpovídá schválenému učebnímu plánu. Kromě základního kursu si mohou žáci zvolit informatiku a výpočetní techniku jako volitelný předmět ve třetím a čtvrtém ročníku. V tematických plánech předmětu pro tento školní rok nebyl zařazen tematický celek

databázové systémy. v průběhu inspekce byl tento nedostatek odstraněn. Poměrně velký časový prostor je věnován teorii informace a technickému vybavení počítačů.

Obsahově odpovídá výuka současnému vývoji v této oblasti. Při tvorbě tematických plánů vyučující správně přihlíží k postupnému vývoji v používaném programovém vybavení a obsahově je průběžně upravuje. K určité duplicitě ve výuce dochází ve třetím ročníku šestiletého studijního cyklu a obsahem výuky ve volitelném předmětu (5. ročník šestiletého cyklu společný se 3. ročníkem čtyřletého cyklu), která je způsobena rozdílnou hodinovou dotací předmětu v jednotlivých studijních cyklech. Vyučující si je této skutečnosti vědom a řeší ji diferenciací výuky.

Bezprostřední příprava na výuku byla pečlivá a promyšlená. Učivo probírané ve sledovaných hodinách bylo v obsahovém i časovém souladu s tematickými plány.

Výuka předmětu je zajištěna učitelem s vysokoškolským vzděláním technického zaměření, absolventem doplňujícího pedagogického studia a bez odborné způsobilosti. Ten je zároveň pověřen i údržbou veškeré výpočetní techniky v rámci školy. Neúplná kvalifikace vyučujícího je porušením § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, v platném znění.

Materiální zázemí je průběžně vylepšováno doplňováním a modernizací technických prostředků i aktualizací programového vybavení a má dobrou úroveň. Velmi dobrým technickým prostředkem zvyšujícím efektivitu výuky je dataprojektor. Všechny počítače jsou propojeny v síti a mají možnost připojení k Internetu. Nedostatkem je nízký počet pracovních stanic, takže v některých hodinách pracuje řada žáků pouze ve dvojicích. Vedení školy plánuje v tomto školním roce nákup nových počítačů a zvýšení počtu pracovních míst.

V učitelské knihovně umístěné přímo v učebně je k dispozici řada odborné literatury, která se ale vztahuje více k rozšiřujícímu učivu (programování, grafický program apod.), pro některé základní tematické celky literatura chybí. Učebnice nejsou v hodinách využívány a vzhledem k rychlému vývoji technických i programových prostředků není jejich zakoupení žákům ani doporučeno.

Učebna je dostatečně prostorná, vybavená vhodným nábytkem a má možnost zatemnění. Psychohygienické podmínky výuky byly v pořádku.

Vlastní výuka probíhá vždy v počítačové učebně přímo na počítačích, sledované hodiny měly převážně činnostní charakter. Ve všech hodinách byl vhodným způsobem využit dataprojektor, pomocí kterého učitel vysvětloval nové učivo nebo zadával úlohy k procvičení. Při výkladu pracovali žáci souběžně s učitelem. Ve všech dvouhodinových celcích věnoval učitel úvodní část hodin individuálnímu zkoušení žáků ze zvládnutí práce s počítačem na praktických příkladech, ostatní žáci přitom pracovali na zadané úloze. Znalosti a dovednosti žáků učitel slovně zhodnotil a klasifikoval. V závěru hodin zbýval čas na zopakování probrané látky. Kromě činnostního pojetí výuky byly kladem i zájem a kázeň žáků. Komunikace mezi učitelem a žáky i mezi žáky navzájem byla ve sledovaných hodinách velmi dobrá, byla dodržována dohodnutá pravidla jednání, ze strany učitele byla respektována osobnost žáka. Zkoušení navazovalo na probírané učivo, hodnocení výkonu bylo objektivní a učitelem zdůvodněné. Nedostatkem hodin byla malá snaha učitele o motivaci žáků a v některých hodinách malá zpětná vazba o průběžném zvládnutí nově probíraného učiva.

Výuka předmětu informatika a výpočetní technika má průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě provedených hospitací a kontroly vyžádané dokumentace je možné konstatovat, že plánování a příprava výuky je na velmi dobré úrovni. Výuka je zajištěna z převážné části kvalifikovanými pedagogy. Učitelé bez požadované odborné způsobilosti mají odborné vzdělání blízké charakteru vyučovaných předmětů, nebo si ji doplňují dalším studiem. Celkově jsou personální podmínky hodnoceny rovněž velmi dobře. Škola má pro vzdělávací činnost vytvořeny materiální i psychohygienické podmínky na velmi dobré úrovni. Organizace, formy a metody výuky odpovídají úrovni střední školy a jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý. Motivace a hodnocení jsou na průměrné úrovni, interakce a komunikace je velmi dobrá.

Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy byla vypracována v souvislosti s optimalizací sítě škol na jaře v roce 1997. Stanovené záměry vychází z reálných podmínek školy a její spádové oblasti s ohledem na optimální využití kapacity školy a jejího vybavení. Záměr organizování studia ve čtyřletém a šestiletém studijním cyklu pro jednu třídu v každém ročníku škola plní.

Pro každý školní rok je vypracován stručný plán práce, ve kterém je ve třech částech popsáno personální zajištění školního roku včetně stanovení odpovědnosti pracovníků za konkrétní činnosti, dále je uveden časový harmonogram organizace školního roku a v poslední části jsou stručně vytyčeny hlavní úkoly ve vybavení a údržbě školy. Na roční plán práce navazuje plán práce ředitele školy, který je rozepsán do jednotlivých měsíců, zahrnuje všechny oblasti činnosti školy, kromě jiného i časový harmonogram a způsob dosažení hlavních úkolů stanovených ročním plánem.

Navazující měsíční plány jsou souhrnem činností, které je třeba v daném měsíci zajistit a jsou stejně jako roční plán práce k dispozici všem pracovníkům. Nedílnou součástí plánování jsou dále denní plány. Na některé akce, např. přijímací řízení, den otevřených dveří, maturitní zkoušky apod. je vypracováno jejich podrobné zajištění. Pro každý školní rok vypracovávají své plány práce výchovní poradci. Uvedený systém plánování je ucelený a pro školu zcela vyhovující.

Všichni učitelé i další pracovníci školy se mohou svými podněty aktivně podílet na záměrech a směřování činnosti školy individuálním kontaktem s vedoucími pracovníky nebo na pravidelně konaných pedagogických poradách. Jejich náměty jsou následně předmětem jednání při týdenních poradách vedoucích pracovníků. V aktivitách školy se příznivě odráží i dobrá spolupráce s Klubem rodičů a přátel školy.

Studijní obory i zaměření jsou ve škole vyučovány v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol. Vzdělávací proces probíhá od 1. září 2000 ve všech ročnících a třídách podle Učebních dokumentů pro Gymnázia, který schválilo MŠMT ČR s platností od 1. 9. 1999. Vnitřní diferenciaci ve vyšších ročnících umožňuje nabídka volitelných předmětů. Do studijního plánu jsou zařazovány podle potřeb a zájmů žáků. Jsou vedeny formou seminářů a cvičení, konverzací z cizích jazyků, popř. rozšiřují spektrum předmětů všeobecného základu. Některé další požadavky a iniciativy žáků jsou řešeny zavedením nepovinných předmětů. Nabídka volitelných a nepovinných předmětů je dostatečná a je vzhledem k velikosti školy a efektivnosti využívání finančních prostředků optimální.

Proces plánování v řízení školy má velmi dobrou úroveň.

Organizování

Základním dokumentem, který organizačně zabezpečuje práci školy, je Organizační řád Gymnázia v Novém Bydžově s platností od 1. srpna 1995. Jeho součástí je i organizační schéma, jehož horizontální i vertikální struktura umožňuje účinné řízení školy v pedagogické, ekonomické i provozní oblasti. V tomto materiálu jsou podrobně rozpracovány kompetence ředitele školy a jeho zástupkyně. Nepedagogičtí pracovníci mají náplně své práce popsány v přílohách pracovních smluv. Učitelé plní své povinnosti v souladu s Pracovním řádem pro zaměstnance škol a školských zařízení, vydaným MŠMT ČR pod čj. 16 969/96-45 dne 15. dubna 1996 dle svých pracovních náplní, měsíčních plánů i rozpisů služeb. V organizačním řádu je zakotvena povinnost vést dokumentaci školy, která je uvedena výčtem a je v souladu s platnou zákonnou normou. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada. Zápisy z jejich jednání včetně prezenčních listin jsou vedeny a byly inspekci předloženy.

Předmětové komise ani metodická sdružení předmětů či jejich skupin ve škole nepracují. Za organizaci výuky konkrétního předmětu zodpovídají tzv. vedoucí učitelé předmětu, jejichž práce není v žádném písemném materiálu konkretizována. Z rozhovoru s vedením školy vyplynulo, že tito pracovníci mají na starosti kontrolu plnění učebních osnov, sestavení tematických plánů, výběr vhodných učebnic, přípravu maturitních témat ap., vždy ve spolupráci s ostatními učiteli daného předmětu. Porady sekce vedoucích učitelů se konají nepravidelně, zpravidla na počátku školního roku, při přípravě a organizačním zajištění výuky. Plány činnosti vedoucích učitelů ani zápisy ze společných porad nejsou vedeny.

Z dokumentace školy, organizačně upravující výchovně vzdělávací činnost, byl předložen především rozvrh hodin, respektující stanovené psychohygienické zásady a učební plány šestiletého a čtyřletého gymnázia pro školní rok 2000/2001. Školní řád Gymnázia v Novém Bydžově pojmenovává vedle povinností a zákazů také práva žáků.

Vnitřní informační systém školy je funkční. Informace se ve škole předávají na pedagogických radách i ostatních schůzích, dále prostřednictvím školního rozhlasu a informačních nástěnek pro učitele i žáky. Třídní učitelé jsou v každodenním kontaktu se žáky a také oni mají na přenosu informací velký podíl. Žáci mohou své podněty, požadavky a názory tlumočit přímo vedení školy. Výchovná poradkyně přes aktivní spolupráci se žáky a rodiči nemá stanoveny a zveřejněny konzultační hodiny.

Neformální účinný kontakt školy se zákonnými zástupci žáků zajišťuje Klub rodičů a přátel školy, jehož výbor se schází 4 - 5 krát ročně. Výrazně pomáhá při organizaci různých mimoškolních aktivit, některé z nich finančně podporuje (divadelní představení, družební styky, exkurze ap.). Dvakrát ročně se konají třídní schůzky, existuje i spolupráce některých rodičů s třídními učiteli, výchovnou poradkyní a vedením školy při řešení aktuálních problémů. Žáci nižších ročníků víceletého gymnázia nemají žákovské knížky, které by sloužily jako důležitý prvek vnějšího informačního systému.

Prezentace školy na veřejnosti se realizuje prostřednictvím článků v místním tisku a regionálního televizního zpravodajství i účasti na prezentační výstavě středních škol v Novém Bydžově. Ve škole probíhá každoročně den otevřených dveří a v základních školách se konají besedy vedení gymnázia se žáky a jejich rodiči. Spolupráce s městským úřadem je bezproblémová, neboť jeden zástupce školy je členem městské rady a druhý členem školské komise při městském úřadu. Škola přichází do povědomí veřejnosti i prostřednictvím webových stránek na internetu.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 je pečlivě zpracovaná z hlediska

obsahu i grafické úpravy, podává o škole dostatek informací a má částečně sebehodnotící charakter.

Personální zabezpečení dvou lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných školou ve školním roce 1999/2000 bylo v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR ze dne 6. prosince 1993.

Oblast organizování je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení a vedení pracovníků se opírá o úzký, bezprostřední každodenní kontakt vedení školy s ostatními pedagogy. Obsahově vychází především z ročního plánu školy, řeší rovněž aktuálně vznikající problémy výchovně vzdělávacího nebo provozního charakteru. Porady vedení školy se konají pravidelně jedenkrát týdně. Kromě vedoucích pracovníků školy se porad dle potřeby zúčastňuje výchovný poradce, protidrogový preventista, vedoucí ekonomického a provozního úseku. Někdy jsou přizváni také vedoucí učitelé jednotlivých předmětů. Pracovníci školy jsou průběžně informováni o závěrech z jednání a porad ústně nebo formou písemných sdělení, umístěných na nástěnce ve sborovně školy. V souladu s ročním plánem školy se v předem stanovených termínech konají pedagogické rady, kterých se zúčastňují všichni pedagogičtí pracovníci. Ze zápisů je zřejmé, že jednání jsou věcná, konkrétní a efektivní. Operativní pracovní nebo pedagogické porady svolává vedení školy při nutnosti řešení naléhavých výchovně vzdělávacích nebo organizačních záležitostí. Zápisy z těchto pedagogických porad a provozních schůzí nejsou pořizovány.

Pro pozitivní vývoj školy využívá vedení školy v maximální míře dostupné odbornosti pracovníků. V době inspekce požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost splňovalo 20 z 22 učitelů, tj. téměř 91 % všech pedagogických pracovníků. Celková kvalifikovanost výuky je zajištěna z více než 87 %. Vedení školy umožňuje svým pracovníkům další zvyšování kvalifikace různými formami vysokoškolského studia nebo účasti na seminářích a vzdělávacích akcích Pedagogického centra v Hradci Králové, Pedagogické fakulty University v Hradci Králové, příp. jiných organizací. V současné době jeden pracovník dokončuje vysokoškolské studium cizího jazyka.

Vedení školy motivuje své pracovníky v oblasti školní i mimoškolní činnosti. Pracovníci školy znají náplň své činnosti v rámci organizační struktury. Povinnosti ředitele školy a jeho zástupce jsou uvedeny v Organizačním řádu školy. Úkoly ostatních pracovníků, vyplývající z plnění pověřené funkce, jsou součástí jejich osobních materiálů. Kritéria pro přiznání osobního příplatku jsou všem pracovníkům známá a jsou součástí vnitřního platového předpisu. Jeho doplňkem je číselné vyjádření ocenění za konkrétní činnost. Perioda pro stanovení osobního příplatku je jednorozhodná s možností změn v průběhu školního roku. Jednorázová, termínovaná činnost učitelů nad rámec jejich povinností je ohodnocena mimořádnou finanční odměnou. Při odměňování pracovníků postupuje vedení školy uvážlivě ve snaze o zachování maximální míry objektivity a přiměřenosti. Častou formou ocenění dílčích pracovních aktivit je také veřejná pochvala a poděkování.

Škola provádí sebehodnocení své práce. Vychází a zaměřuje se při tom na posuzování výsledků celostátních průzkumů vzdělávání, na úspěšnost a umístění žáků v pomaturitním studiu, na výsledky školních aktivit žáků (olympiády, soutěže ap.) a na postavení školy ve veřejnosti a v životě města a okolí.

Vedení a motivace pracovníků je součástí řídicí práce vedení školy. Základem této činnosti je vedle plnění deklarovaných úkolů cílevědomá konkrétní práce s lidmi. Systém vedení a motivování pracovníků se jeví jako neformální, v daných podmínkách funkční a účinný. Jeho úroveň je hodnocena jako velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy nemá písemně vypracovaný dokument, který by zahrnoval kontrolní systém školy. Kontrolní mechanismy jsou uváděny v činnosti podle Organizačního řádu školy, který stanovuje pracovní náplň vedoucích pracovníků a z ní vyplývající odpovědnost i v oblasti kontrolní činnosti.

Ředitel školy kontroluje v obecné rovině chod školy, dále se konkrétně zaměřuje na správné vedení základní pedagogické dokumentace školy. Rovněž dbá na prolongaci lhůt různých dokumentů souvisejících s technickým zabezpečením provozu školy.

Za bezpečnost a ochranu zdraví při práci odpovídá jmenovaný bezpečnostní technik. Záznamy ze školení o ochraně zdraví a dodržování bezpečnosti při práci, jakož i ze školení o protipožární ochraně byly předloženy v písemné podobě. Vnitřní kontroly školy probíhají dle Zákoníku práce. Nedostatky zjištěné při kontrolách se řeší operativně. K termínu inspekce nebyly shledány žádné nedostatky, namátkově kontrolovaná pedagogická dokumentace je vedena pečlivě a v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, v platném znění.

Kontrolní činnost ředitele školy i zástupce ředitele je rovněž zaměřena na sledování kvality výchovně vzdělávacího procesu. Ředitel školy plánuje ve školním roce 2000/2001 celkem 20 hospitací stejně jako zástupce. Všichni pedagogové školy mají doporučené vzájemné hospitace. Dle podpisů v třídních knihách a předložených záznamů z hospitací bylo zjištěno, že hospitace probíhají dle plánů. Hospitační záznamy obsahují analýzu nedostatků a slouží k dalšímu zkvalitnění výuky. Na hospitačních záznamech není podpis vyučujícího. Dle závěrů rozborů hospitací je učitelům doporučováno další odborné, pedagogické vzdělávání. V době inspekčního výkonu ředitel školy i zástupkyně ředitele školy prováděli rozbor hospitovaných hodin. Dovedli velmi přesně a přehledně posoudit průběh hodiny z hlediska struktury a efektivity, přínosu pro žáky, dokázali vyzdvihnout klady i nedostatky.

Kontrola úrovně znalostí žáků je uskutečňována paralelními písemnými pracemi nebo testy, a to na úrovni každého ročníku. Charakter prací je závislý na zadání témat jednotlivými vyučujícími. Výsledky těchto prací jsou předkládány na pedagogických radách, jednotlivé třídy jsou srovnávány dle dosaženého výkonu. Při inspekčním výkonu bylo zaznamenáno, že žáci jsou často zkoušeni a adekvátně klasifikováni, někdy chybí však odůvodnění jejich klasifikace. V minulých letech se žáci posledních ročníků školy zúčastňovali testů Kalibro. Rovněž pravidelně participovali na celostátních srovnávacích testech sondy Maturant. Kvalita přípravy studentů se projevila dobrým umístěním školy v celostátním srovnávání výsledků agentury SET. Žáci gymnázia dosáhli pěkného čtvrtého místa při přijímání na filozofické, sociální a teologické fakulty. Studentům jsou nabízeny i nadále testy národních srovnávacích zkoušek. V rámci testové přípravy na zkoušky je žákům doporučována internetová adresa www.scio.cz.

Kontrolní systém školy je funkční, některé funkce podsystému jsou vhodně kompenzovány, a proto je tento hodnocen velmi dobře.

Hodnocení kvality řízení

V oblasti řízení vedení školy vychází z koncepčních záměrů školy, z neformálního a cílevědomého plánování, funkční organizační struktury a z dobrých, bezprostředních interpersonálních vztahů. Vytváří příznivé podmínky pro zvyšování materiální i personální úrovně školy v rámci trvalého zkvalitňování vzdělávací činnosti školy. Průběžná kontrolní

činnost a vhodná motivace pracovníků přispívají k vytváření klidné pracovní atmosféry a ke stabilitě pedagogického sboru. Celkově je kvalita řízení hodnocena stupněm velmi dobrý.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 26. 2. 1999, čj. 15.915/99-21,
- Generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 5. 5. 1999, čj. 20 594/99-22 s platností od 1. 9. 1999,
- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 5. 5. 1999, čj. 20 595/99-22 s platností od 1. 9. 1999,
- učební osnovy gymnázia schválené MŠMT ČR pod čj. 20 596/99-22 dne 5. 5. 1999 s platností od 1. 9. 1999 počínaje prvním ročníkem,
- Standard vzdělávání ve čtyřletém gymnáziu - Věstník MŠMT ČR, ročník LII, sešit 4, duben 1996,
- upravené učební plány školy pro víceleté i čtyřleté gymnázium pro školní rok 2000/2001,
- Organizační řád Gymnázia v Novém Bydžově s platností od 1. srpna 1995,
- tematické plány vyučujících sledovaných předmětů,
- Výroční zpráva Gymnázia v Novém Bydžově za školní rok 1999/2000,
- Organizační zabezpečení lyžařských výcvikových zájezdů tříd 1. A a 3. C ve školním roce 1999/2000 ze dne 15. prosince 1999
- Školní řád Gymnázia v Novém Bydžově s účinností od 30. srpna 1996,
- rozvrh hodin pro školní rok 2000/2001,
- přihlášky ke studiu ve školním roce 2000/2001,
- třídní knihy ve školním roce 2000/2001,
- třídní výkazy ve školním roce 2000/2001,
- záznamy o komisionálních zkouškách ve školním roce 1999/2000,
- personální dokumentace vyučujících sledovaných předmětů,
- pracovní úvazky učitelů pro školní rok 2000/2001,
- zápisy z pedagogických rad včetně prezenčních listin za školní rok 1999/2000,
- Koncepce školy ze dne 28. 4. 1997,
- Plán práce Gymnázia Nový Bydžov pro školní rok 2000/2001,
- Plán práce ředitele školy na školní rok 2000/2001,
- Plán práce výchovného poradce pro školní rok 2000/2001,
- Plán činnosti výchovného poradce pro školní rok 2000/2001 se zaměřením na prevenci zneužívání návykových látek a na výchovu ke zdravému životnímu stylu,
- měsíční plány činnosti za školní rok 1999/2000,
- zajištění maturitních zkoušek ve školním roce 1999/2000,
- vnitřní platový předpis školy,
- hospitační záznamy ředitele školy,
- písemné práce z českého jazyka a literatury, z anglického jazyka. a z matematiky.

ZÁVĚR

Gymnázium Nový Bydžov je jednou ze čtyř středních škol ve městě. Poskytuje žákům v rámci svého vzdělávacího programu úplné střední vzdělání. K realizaci tohoto cíle má vytvořeny potřebné materiální, prostorové i personální podmínky. Na základě provedené inspekční činnosti byly formulovány následující závěry:

Pozitiva:

- nadstandardní materiální zajištění výuky českého jazyka a literatury,
- promyšlená nabídka volitelných předmětů,
- pečlivě prováděné opravy písemných projevů žáků ve všech jazycích včetně českého,
- kvalitní plánování výuky matematiky,
- možnost práce žáků s Internetem v učebně výpočetní techniky i v době mimo výuku,
- funkční ucelený systém plánování činnosti školy,
- kvalitní materiálně technické podmínky pro výuku fyziky a chemie,
- efektivní spolupráce školy s Klubem rodičů a přátel školy.

Negativa:

- chybějící zápisy ze všech pedagogických porad a provozních schůzí s výjimkou pedagogických rad,
- počet počítačů v učebně výpočetní techniky, který nedovoluje v některých hodinách individuální práci žáka, ale pouze práci ve dvojicích,
- neúplná kvalifikovanost vyučujících německého jazyka a výpočetní techniky.

Doporučení:

- písemné pololetní práce z cizích jazyků realizovat po stránce obsahové dle učebních standardů,
- v závislosti na finančních možnostech školy využívat didaktickou a výpočetní techniku ve výuce cizích jazyků,
- vést žáky k souvislému ústnímu projevu,
- realizovat zápisy ze všech pedagogických porad a provozních schůzí pro případné využití v oblasti kontroly,
- při absenci předmětových komisí či metodických sdružení zpracovávat roční plány práce vedoucích učitelů jednotlivých předmětů, realizovat zápisy ze schůzek vedoucího učitele s ostatními učiteli daného předmětu,
- stanovit a zveřejnit konzultační hodiny výchovné poradkyně,
- zaměřit se na podrobnější zhodnocení výkonu žáka a zdůvodnění jeho klasifikace, podporu jeho sebehodnocení, ponechat časový prostor v závěru hodin na celkové zhodnocení práce žáků, které by mělo motivační charakter,
- ve vyučovacích hodinách větší pozornost věnovat zefektivnění ústního zkoušení a závěrečnému shrnutí a opakování nového učiva,
- v předmětu informatika a výpočetní technika zmenšit časový prostor věnovaný teoretickým celkům o informatice a technickém vybavení počítačů, naopak rozšířit učivo o praktickém získávání informací a jejich zpracování, ve větší míře podpořit činnostní charakter výuky,

- zvážit zařazení tématu programování do výuky až v rámci volitelného předmětu informatika a výpočetní technika,
- tvorbu tematických plánů pro fyziku a chemii vzájemně koordinovat pod vedením vedoucích učitelů jednotlivých předmětů,
- v tematických plánech fyziky a chemie větší tematické celky více strukturovat, uvádět seznam plánovaných laboratorních prací pro daný školní rok.

Výsledky zjištění v oblasti výchovně vzdělávací činnosti školy a řízení školy svědčí o tom, že škola plní svoji funkci. Podmínky a kvalita vzdělávání jsou hodnoceny velmi dobře, úroveň řízení rovněž velmi dobře. Celkově je škola hodnocena stupněm velmi dobrý.

Využívání a čerpání finančních prostředků pro vzdělávací účely a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům je účelné a efektivní.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eduard Suchanek	E. Suchanek v. r.
Členové týmu	Mgr. Jana Kocábová	J. Kocábová v. r.
	Mgr. Dana Janulíková	D. Janulíková v. r.
	Ing. Miloslav Jirsa	M. Jirsa v. r.

V Náchodě dne 12. října 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. října 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
PaedDr. Jaroslav Šedivý	Jaroslav Šedivý v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	20. října 2000	093 357/00 - 3018
Zřizovatel	20. října 2000	093 358/00 - 3018

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány